

بررسی ارزشهای رمزیاییه

خلاصه مقالات ارائه شده در پانزدهمین
همایش بین المللی دانشکده شریعت و
مطالعات اسلامی دانشگاه شارجه امارات

اردیبهشت ۱۳۹۹

شماره اثر: ۹۹/۱۳

بررسی ارزش‌های رمزیایه

خلاصه مقالات ارائه شده در پانزدهمین
همایش بین‌المللی دانشکده شریعت و
مطالعات اسلامی دانشگاه شارجه امارات

تهیه شده در: دفتر مطالعات اسلامی و ارتباطات حوزوی
پژوهشگاه فضای مجازی

تهیه‌کنندگان:

سعید مهدیان (پژوهشگر دفتر مطالعات اسلامی پژوهشگاه فضای مجازی)
حجت الاسلام محمود رفیعان (پژوهشگر دفتر مطالعات اسلامی پژوهشگاه
فضای مجازی)

ناظران علمی:

رضا حاج حسینی / علیرضا صدوق

تهران، میدان آرژانتین، خیابان بیهقی، نبش خیابان ۱۶ غربی،
پلاک ۲۰، کدپستی: ۱۵۱۵۶۷۴۳۱۱ شماره تماس: ۸۶۱۲۱۰۶۱

www.csri.majaz.ir

حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به مرکز ملی فضای مجازی است و
استفاده از مطالب آن صرفاً با ذکر مأخذ بلامانع است.

محتوای انتشار یافته در این اثر، الزاماً بیانگر دیدگاه مرکز ملی فضای مجازی نمی‌باشد.

فهرست

۶.....	سخن نخست
۸.....	مقدمه
۱۱.....	فصل اول: مروری بر مقالات ارائه شده در اجلاس
۱۳.....	طبقه بندی موضوعی
۱۴.....	حکم فقهی بیت کوین
۱۵.....	فصل دوم: گزارش مقالات

سخن نخست

فضای مجازی زیست‌بومی است که همزمان با توسعه فزاینده خود، اندیشه حاکم و فرهنگ ممزوج با آن را نیز منتشر می‌کند. جریان تولید اندیشه و پویایی‌های تمدنی حاصل از فضای مجازی، بر کاربر غلبه پیدا می‌کند و می‌تواند هویت او را متحول، متکامل یا متزلزل کند.

لکن از منظری دیگر، فضای مجازی موانع فضای واقعی را در ابلاغ جهانی پیام وحی کاهش داده و بدلیل تنوع نمادهای آن، در اشکال مختلف تصویری، پویانمایی، آواتارها و موارد مشابه از قاصریت بیان کلامی و نوشتاری کاسته و فرصت کم‌نظیری در تبلیغ دین و پردازش کلام وحی در تکامل ادراکی انسان‌ها فراهم کرده است.

بدیهی است در مواجهه فعالانه و فرصت‌محور با چنین پدیده‌ای، آنچه که اولویت پیدا می‌کند، اندیشه حاکم بر آن است. اندیشه‌ای که علاوه بروحیانی بودن، سعادت دنیا و آخرت انسان را مد نظر داشته و جزء جزء حرکت انسان را در راستای غایتی بزرگ و روحانی برنامه‌ریزی نماید. اندیشه‌ای که به فضای مجازی تعالی بخشیده و ایده‌های ناب برای تولید فضای مجازی پیشرفته، سالم و مفید داشته باشد. این اندیشه که جز در اسلام و آموزه‌های اهل بیت علیهم‌السلام قابل جستجو نیست، دقیقاً نقطه قوت و دست برتر حکومت اسلامی در ارائه فضای مجازی مطلوب به مسلمانان و مستضعفان جهان است. مرکز ملی فضای مجازی با عنایت به اهمیت این مسئله، «دفتر مطالعات اسلامی و ارتباطات حوزوی» را که وابسته به پژوهشگاه فضای مجازی می‌باشد، در شهر مقدس قم راه‌اندازی کرده و در تلاش است تا از این طریق بتواند اندیشمندان و عالمان دینی را در فرآیند تصمیم‌گیری‌های کلان در حوزه فضای مجازی دخالت داده و زمینه را برای ورود نظامند حوزه به عرصه‌های سیاست‌گذاری نظام فراهم آورد.

یکی از اقدامات دفتر مطالعات اسلامی از بدو شکل‌گیری تاکنون، تدوین گزارش‌های علمی در زمینه مطالعات اسلامی فضای مجازی است. این گزارش‌ها تلاش می‌کنند

تا از یکسو، بستری برای آشنایی هرچه بیشتر فضلاء و اندیشمندان حوزوی با پدیده‌ها و اقتضائات عصر فضای مجازی و تاثیرات آن بر ساحت‌های مختلف حیات انسانی فراهم نموده و از سوی دیگر مسئولین و سیاستگذاران فضای مجازی کشور را با ابعاد دینی پدیده‌های دنیای مجازی آشنا ساخته و آنها را در مسیر سیاستگذاری مبتنی بر فقه و شریعت یاری رساند.

سید ابوالحسن فیروزآبادی

دبیر شورای عالی و رئیس مرکز ملی فضای مجازی

مقدمه

امروزه مبادلات سریع مالی در عرصه بین المللی، یکی از نیازهای بارز مردم جهان است؛ زیرا با وجود اینکه عصر کنونی به دلیل کثرت مبادلات فرهنگی و نیز اشتراک گذاری مقالات، افکار و تصاویر در آن، به «عصر ارتباطات» شهرت دارد، کمبود فناوری مبادلات اقتصادی سریع در اقصی نقاط جهان به وضوح احساس می شود.

متأسفانه ارزشهای مجازی همچون بیتکوین تاکنون قادر به جبران خلأ مبادلات اقتصادی سریع نبوده اند و فاصله بسیاری با این نیاز بشری دارند و به جای آنکه ارزی برای مبادلات اقتصادی باشند، به وسیله ای برای کلاهبرداری های بین المللی و به عبارت دیگر، سود غیرقانونی و غیرشرعی عده ای و زیان هنگفت عده ای دیگر تبدیل شده اند. به همین دلیل، حوزه های علمیه و مرجعیت معزز تشیع که همواره پرچم دار حل مسائل علمی و فقهی جوامع اسلامی بوده اند، لازم است مسائل مستحدثه روز را بررسی و تحلیل علمی و فقهی کرده، دیدگاه های خود را درباره آن ها بیان کنند و همچون گذشته پاسخ گوی سؤالات شرعی مردم باشند.

پیش از این، کتاب های بسیاری به دست فقها در خصوص تجارت و کسب و کار به رشته تحریر درآمده که در آن ها، ضوابط دینی این حوزه اقتصادی بررسی و حکم مربوط به هر یک صادر شده است. لازم است در عصر حاضر نیز عالمان دینی پس از موضوع شناسی و تطبیق قواعد فقهی و اصولی، احکام این نوع مبادلات اقتصادی نوین را بیان کنند. توجه به آرای علمای دیگر مذاهب اسلامی در مسائل فقهی و شرعی، آثار بسیار ارزشمندی به دنبال دارد. از همین روست که در گذشته، بزرگانی چون شیخ طوسی در کتاب خلاف، محقق حلی در کتاب معتبر و علامه حلی در کتاب های تذکره و منتهی، با بررسی آرای علمای اهل تسنن، فقهی مقارن و تطبیقی ارائه کرده اند. مجموعه حاضر، خلاصه مقالات برگزیده اجلاس «العملات الافتراضية فی المیزان» است که در فروردین ۱۳۹۸ (۱۶ و ۱۷ آوریل ۲۰۱۹) با مدیریت دانشگاه «شریعت و

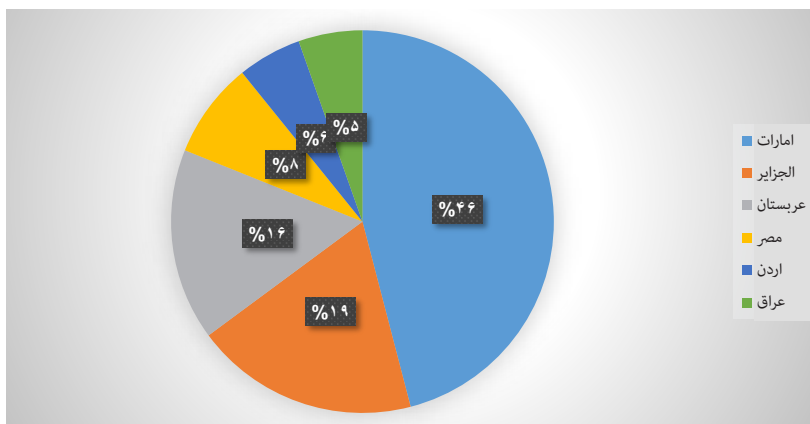
مطالعات اسلامی شارجه» در امارات برگزار شده و ۳۷ مقاله برگزیده آن اجلاس، در کتابی با عنوان «وقائع المؤتمر العمالات الافتراضیه فی المیزان» به چاپ رسیده است. به رغم اینکه در مجموعه یادشده، از نقد آرای نویسندگان مقالات خودداری شده، ولی نشر این کتاب می تواند گامی مؤثر برای استفاده پژوهشگران فقه مقارن در خصوص ارزشهای رمزی پایه باشد. گفتنی است مقالات بررسی شده در این اثر، تنها بخشی از پژوهش های اسلامی در حوزه ارزشهای رمزی پایه بوده، به هیچ وجه بیانگر دیدگاه های اندیشمندان تمام مذاهب اسلامی نیست. بنابراین، انجام پژوهش های بیشتر در زمینه بررسی دیدگاه های علمای سایر مذاهب اسلامی بسیار ضرورت دارد.

فصل اول: مروری بر مقالات ارائه شده در اجلاس

شایان ذکر است با توجه به برگزاری همایش مذکور در کشور امارات، اغلب نویسندگان این مجموعه از کشور میزبان بوده‌اند. در جدول و نمودار ذیل، تابعیت نویسندگان شرکت‌کننده در این همایش را از نظر گذرانده‌ایم.

نام کشور شرکت‌کننده	فراوانی	درصد
امارات	۱۷	۴۶
الجزایر	۷	۱۹
عربستان	۶	۱۶
مصر	۳	۸
اردن	۲	۶
عراق	۲	۵
مجموع	۳۷	۱۰۰

جدول شماره ۱: تابعیت نویسندگان

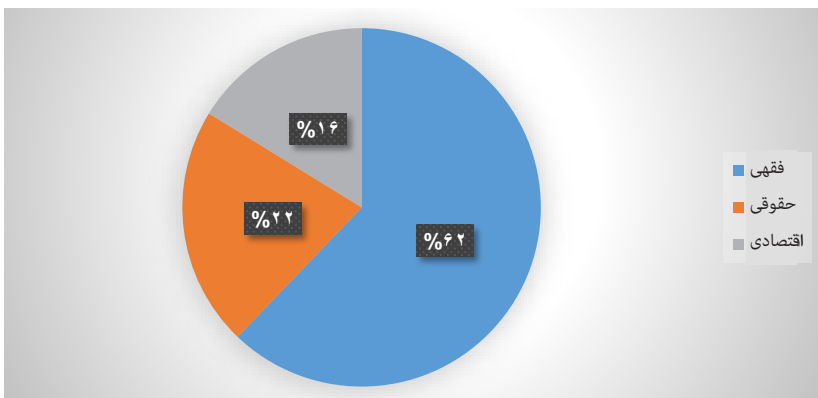
نمودار شماره ۱: تابعیت نویسندگان

طبقه‌بندی موضوعی

بیشتر مقالات ارائه شده در این اجلاس، رویکردی فقهی-حقوقی داشته و تنها شش مقاله به ابعاد اقتصادی ارزیابی‌های رمزی پایه و جنبه‌های فنی آن پرداخته‌اند و هیچ مقاله‌ای با رویکرد فرهنگی وجود ندارد. جدول زیر طبقه‌بندی موضوعی ۳۷ مقاله پیش‌گفته را نشان می‌دهد:

موضوع پژوهش‌ها	فراوانی	درصد
فقهی	۲۳	۶۲
حقوقی	۸	۲۲
اقتصادی	۶	۱۶
مجموع	۳۷	۱۰۰

جدول شماره ۲: موضوع پژوهش‌های بررسی شده

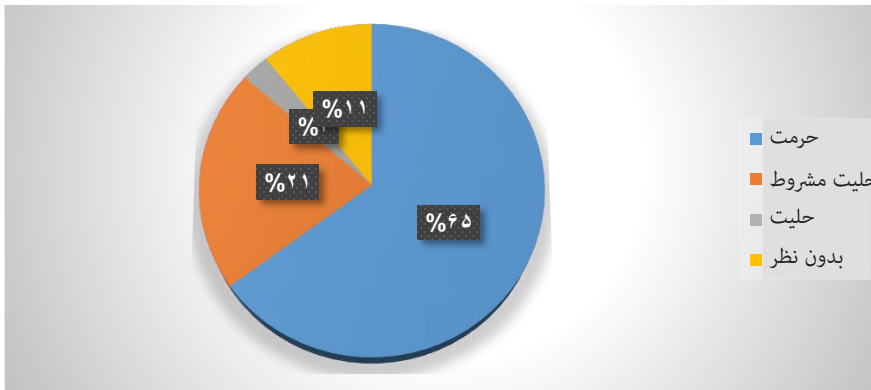
نمودار شماره ۲: موضوع پژوهش‌های بررسی شده

حکم فقهی بیتکوبین

در این بخش دیدگاه‌های نویسندگان مقالات حاضر درباره حکم فقهی بیتکوبین (حلیت یا حرمت) بررسی و در قالب جدول ذیل ارائه شده است. محققان این مقالات معتقدند ارزشهای رمزیایه با یکدیگر متفاوت اند و ماهیت یکسانی ندارند و به همین دلیل، تنها حکم حرمت بیتکوبین را بیان کرده‌اند. در این میان، برخی از محققان از اظهار نظر درباره بیتکوبین خودداری و برخی دیگر، حلیت آن را به رفع اشکالات شرعی و عرفی مترتب بر آن مشروط کرده‌اند.

درصد	فراوانی	حکم بیتکوبین
۶۵	۲۴	حرمت
۲۱	۸	حلیت مشروط
۳	۱	حلیت
۱۱	۴	بدون نظر
۱۰۰	۳۷	جمع کل

جدول شماره ۳: حکم فقهی بیتکوبین در مقالات مطالعه شده

نمودار شماره ۳: حکم فقهی بیتکوبین در مقالات مطالعه شده

فصل دوم: گزارش مقالات

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله
امارات	استاد فقه و اصول اسلامی بخش زبان عربی و بررسی های اسلامی دانشگاه عجمان	دکتر غسان محمد الشیخ	مبانی فقهی ارزشهای رمزیابه (مطالعه موردی: بیت کوین)

گزارش اثر

نویسنده پس از پرداختن به مفهوم، انواع و تاریخچه پول در اسلام، ماهیت بیت کوین و حکم شرعی آن را بررسی کرده و پس از بیان ادله جواز بیت کوین، از جمله «اصالة الاباحه» به تضعیف آن پرداخته است. او همچنین به هفت دلیل حرمت بیت کوین اشاره کرده و همه را ضعیف دانسته، اما پس از بررسی و تحلیل ادله، دو دلیل را بر حرمت بیت کوین تقویت کرده است: ۱. نبود اجازه ولی امر مسلمین و بانک های مرکزی در بیت کوین؛ چراکه انتشار پول بنا بر نظر فقها از وظایف حاکم است. ۲. ناشناس بودن انتشار دهنده بیت کوین و اینکه چه کسی ضامن این پول است؛ زیرا این نقصان موجب غرر میشود. نویسنده در پایان مقاله، نتیجه گیری کرده که از دیرباز مسائل مالی بسیاری وجود داشته اند که ابتدا حرام دانسته شده (مانند اجاره به شرط تملیک)، اما با گذشت زمان با عمومیت یافتن آن و منطبق شدن با شرع، علمای دینی به حلّیت آن ها حکم داده اند. به اعتقاد وی، بیت کوین در شرایط فعلی حرام است، اما با توجه به نیاز جوامع به ارزشهای دیجیتال و لزوم پیشرفت آن ها، دولت ها باید به دنبال تأسیس ارزشهای رمزیابه باشند که با جهات شرعی منافاتی نداشته باشد.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله
عربستان سعودی	استادیار فقه در بخش فرهنگ اسلامی دانشکده تربیت دانشگاه حائل	عبدالله راضی الشمری	مبانی فقهی ارزشهای رمزیپایه

گزارش اثر

نویسنده بعد از بیان ماهیت ارزشهای رمزیپایه، به تبیین سه تفاوت اصلی آنها با اسکناس‌های رایج عصر حاضر، یعنی تفاوت از نظر انتشار، مصرف و ثمن بودن پرداخته است. مهم‌ترین نتایج پژوهش وی بدین شرح است:

اولاً، پول، ضوابط و حدّ مشخص فقهی ندارد، بلکه عادت و عرف مردم هراجماع، معیار اعتبار آن است و همین حد که پولی نزد مردم برای تبادل اجناس استفاده می‌شود، برای رسمیت یافتن آن کافی است.

ثانیاً، ارزشهای رمزیپایه به دست یک شخص حقیقی یا حقوقی و یا مؤسسه‌ای مشخص، همچون بانک مرکزی منتشر نمی‌شود و این عامل به خودی خود زمینه‌ساز جهل و در نتیجه غرر خواهد شد. از منظر فقه تسنن، در کشورهای اسلامی انتشار پول برعهده حاکم مسلمین است و بنابراین، محافظت از پول در برابر فساد نیز از وظایف او به شمار می‌رود. ثالثاً، در صورت رواج ارزشهای رمزیپایه به عنوان واسطه تبادل و معاملات در بین مردم، باید احکام مربوط به پول درباره آنها نیز اعمال شود.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
عراق	استاد دانشگاه امام اعظم	دکتر اسماعیل عبدعباس الجُمیلی	انتشار ارزشهای رمزیایه؛ ضوابط شرعی و مقتضیات زمان	۳

گزارش اثر

نویسنده این مقاله، مطالب خود را در سه مبحث بیان کرده است: در مبحث اول، ابتدا به مفهوم لغوی و اصطلاحی اصدار (انتشار پول) اشاره و سپس مفهوم پول را بررسی کرده و بعد از آن، به تبیین انواع ارزشهای رمزیایه، از جمله بیت کوین، تریوم و ریپل پرداخته است. وی در بخشی با عنوان «المطلب الثالث: علاقة العملات الافتراضية بالنقود الالكترونية» وجه تشابه و تفاوت میان ارزشهای دیجیتال را با ارزشهای رمزیایه کرده است.

نویسنده در مبحث دوم، به ضوابط فقهی انتشار پول و میزان مطابقت آن با ارزشهای رمزیایه پرداخته و آرای برخی از علمای اهل سنت، همچون احمد بن حنبل، ابن خلدون و ابن تیمیه را در این باره آورده است.

او در نهایت در مبحث سوم، به لزوم انتشار پول از جانب حاکم بنا بر دیدگاه مذاهب اربعه (حنفی، شافعی، مالکی و حنبلی) اشاره و علل این امر را در قول برخی از فقهای اهل تسنن بررسی کرده است.

نویسنده در پایان مقاله خود نتیجه‌گیری کرده است که از نظر فقهای اهل سنت، ارزشهای رمزیایه با شکل موجود در عصر کنونی، با ضوابط شرعی موافق نیست و به همین دلیل، علما و دارالافتاءها این ارزشها را به دو دلیل «ضرر» و «غرر» حرام اعلام کرده اند.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	۴
امارات	-	اسامه اسعد ابوحسین	حکم شرعی معامله با ارزهای رمزپایه	

گزارش اثر

نویسنده در ابتدای مقاله به تعریف لغوی و اصطلاحی واژگان مربوط به پول و ارزهای رمزپایه پرداخته و کوشیده است تفاوت میان سه اصطلاح «ارز دیجیتال»، «رمزارز» و «ارز مجازی» را تبیین کند. او همچنین حکم پروژه رمزارز «عابر» را که قرار است به زودی بین دولت های امارات و عربستان سعودی افتتاح شود و «ای ام کش = EM-Cash» نامیده می شود، همانند پول ها و اسکناس های مرسوم می داند؛ چراکه به دست حکومت و دولت های دو کشور منتشر شده است.

نویسنده در ادامه به مسئله انحصار انتشار پول از سوی حاکم پرداخته و چنین بیان کرده است: «حتی اگر به انحصار انتشار پول از جانب حاکم قائل باشیم، معامله با ارزهای رمزپایه حلال است؛ چراکه تاکنون هیچ یک از دولتهای اسلامی، به جز دولت الجزایر، این نوع ارز را صریحاً ممنوع نکرده است و بانک های مرکزی دیگر کشورهای مسلمان، فقط به ارائه توصیه هایی بسنده کرده اند. بنابراین، فتاوی دارالافتاءها نیز در حرمت معامله با این ارزهای رمزپایه، لزوماً مساوی با نظر حکومت ها نیست».

نویسنده سپس در بررسی «دلیل جهالت» که از سوی برخی از صاحب نظران مطرح شده، معتقد است: «جهالت در ارزهای رمزپایه، یا در ماهیت آن هاست یا در جهت انتشار و یا در خصوص اشخاصی است که با یکدیگر معامله می کنند». او در ادامه، اقوال علما و دارالافتاءها را درباره ارزهای رمزپایه و بیت کوین بررسی و به اقوال علمای اهل تسنن درباره حرمت، جواز و توقف اشاره کرده است. وی در پایان، ارزهای رمزپایه مورد استفاده در امور محرمه را حرام دانسته و دو مورد از آن ها را نام برده است. او ارزهای رمزپایه منتشر شده از سوی دولت ها را حلال، و بقیه ارزهای رمزپایه را با رعایت برخی شروط، مثل عدم مضاربه، جایز دانسته است.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله
اردن	استاد دانشکده الشریعه دانشگاه الاردنیه	محمد محمود أبولیل	انتشار ارزشهای رمزیایه از منظر سیاست و شرع

گزارش اثر

مقاله در چهارمبحث ارائه شده است: نویسنده در مبحث اول، به تعریف سیاست شرعی در لغت و اصطلاح پرداخته و در مبحث دوم، به ویژگی های ارزشهای دیجیتالی و موضع کشورهای مختلف در قبال آن اشاره کرده است. او در مبحث سوم، به تعریف پول و موازین اعتبار آن در فقه اسلامی پرداخته و در مبحث چهارم، نقش قوانین اسلامی را در جهت دهی انتشار ارزشهای رمزیایه بررسی کرده است.

نویسنده در ادامه مقاله، بر لزوم انحصار نقش آفرینی حکومت ها در انتشار پول تأکید و برای آن ادله ای بیان کرده است. همچنین وی در پایان مقاله، انتشار ارزشهای رمزیایه را در کشورهای اسلامی با توجه به شرایط موجود در عصر حاضر، به صلاح کشورهای مسلمان ندانسته است؛ چراکه معتقد است باید پیش از تأیید آن ها، به برخی از سؤالات و شبهات درباره این موضوع پاسخ داده شود؛ از جمله اینکه: آیا در صورت انتشار، باید این ارزشهای رمزیایه در هر کشوری متفاوت باشند یا در کل کشورهای اسلامی طرح و نوع مشترکی داشته باشند؟

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
امارات	استاد دانشکده شریعت و مطالعات اسلامی دانشگاه الشارقه	دکتر محمد سمعی	ضرورت ثمن بودن و تأثیر آن در احکام شرعی ارزشهای رمزپایه	۶

گزارش اثر

نویسنده در این مقاله کوشیده است حکم شرعی ارزشهای رمزپایه را با توجه به حکم شرعی ثمن بودن طلا و نقره و جریان ربا در نقدین به دست آورد. او با بررسی اقوال فقها درباره سکه‌ها، پول‌های ضرب شده قدیمی و اسکناس‌ها، حکم آنها را در ارزشهای رمزپایه نیز جاری کرده است؛ چراکه ماهیت ارزشهای رمزپایه را با اسکناس‌های عصر حاضر یکی دانسته است. ایشان سه شرط «شیوع»، «منضبط بودن» و «قبول از طرف حاکم» را برای هر شیئی که می‌خواهد ثمن معامله قرار بگیرد، معتبر دانسته و معتقد است هیچکدام از این سه شرط در ارزشهای رمزپایه، به‌ویژه بیتکوین صادق نیست و در نتیجه، آن‌ها قابلیت ثمن شدن را ندارند.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله
امارات	نماینده دولت امارات متحده عربی	دکتر عمر عبدالعباس الجمیلی	بررسی فقهی ارزشهای رمزپایه؛ ماهیت و حکم شرعی آن

گزارش اثر

نویسنده در بخش اول مقاله خود، ماهیت چهار رمز ارز بیتکوین، ریپل، اتریوم و پاسکالکوین را بیان کرده و به هفت مشکلی که در وضعیت فعلی این ارزشهای رمزپایه وجود دارد، پرداخته است. وی علت گرایش مردم را به ارزشهای رمزپایه، ناشی از بحران اقتصادی جهانی در سال ۲۰۰۸ دانسته که سبب کاهش اعتماد آن‌ها به پولهای سنتی شد. او تعداد ارزشهای رمزپایه را تاکنون ۲۱۱۶ مورد دانسته و چهار بورس و مرکز معامله این ارزشهای رمزپایه را نام برده است.

نویسنده در ادامه، به عکس العمل دولتها و بانکهای مرکزی کشورها در مقابله با این پدیده نوظهور اشاره و کلامی از اقتصاددان آمریکایی و برنده جایزه نوبل اقتصاد درباره بیتکوین نقل کرده است: «بیتکوین از بین خواهد رفت؛ چراکه نتوانسته همانند بقیه ارزشهای سنتی، مثل دلار و طلا اعتماد مردم را جلب کند و تا وقتی اجماع جهانی بر پذیرش آن نباشد، این رمز ارز هیچ ارزشی نخواهد داشت».

نویسنده در بخش دوم مقاله، به انتشار پول و انحصار آن در دست حاکم جامعه پرداخته و ایجاد آن را از سوی دیگران، تداخل در امور دولتی و حرام دانسته است. وی در خاتمه توصیه می‌کند که دولت‌های اسلامی، به‌ویژه امارات، وارد میدان ایجاد ارزشهای رمزپایه شوند و ارزشهای رمزپایه‌ای متناسب با ضوابط اسلامی تولید کنند.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
عربستان سعودی	استاد فقه در بخش بررسی های اسلامی دانشکده علوم اداری و انسانی دانشگاه الجوف	مراد رایق رشید عوده	بررسی فقهی کارکردها و شروط پول و میزان تحقق آن در ارزهای رمزپایه	۸

گزارش اثر

نویسنده در مقدمه مقاله، اقوال فقهای اهل تسنن را درباره حقیقت پول در دو دسته بررسی کرده است: دسته اول، پول را منحصر در طلا، نقره و مسکوکات می دانند و دسته دوم، پول را منحصر در نقدین نمی دانند.

او در ادامه، اقوال دسته دوم را به تفصیل آورده و در پایان نتیجه گیری کرده است که پول، امری عرفی و وسیله ای برای معامله، و نیز معیاری برای قیمت اشیاء و حفظ ثروت است که عموم مردم آن را پذیرفته اند. سپس شروطی را در پول معتبر می داند؛ از جمله «عدم نوسان شدید ارزش» که به اعتقاد وی، وجود آن سبب اکل مال به باطل می شود. نویسنده هیچ نص صریحی بر انحصار صدور پول از سوی حکومت از شارع نیافته، اما به دلیل توافق فقها، صدور پول را منحصر در حکومت و وسیله ای برای اقامه عدل در اموال مردم، و نیز خلق پول بدون نظم و انضباط را مصداق دو آیه شریفه «وَيَلِّ لِلْمُطَفِّفِينَ»^۱ و «وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْثُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ»^۲ میدانند.

نویسنده پس از بررسی ماهیت، مزایا و عیوب ارزهای مجازی و شرایط پول نزد فقهای اهل تسنن، شرایط شرعی پول را در ارزهای رمزپایه محقق دانسته است و مصدر آن ها را مجهول، وهمی، بدون ضامن و در نتیجه غرر آشکار می داند. او در بخشی از مقاله خود می نویسد: «در صورت شیوع و عدم اصلاح وضعیت فعلی این نوع ارز، آینده اقتصاد افراد و دولت ها با مخاطرات جدی همراه خواهد بود. از این رو، در شرایط فعلی، خرید و فروش این نوع ارزها و معامله با آن ها حرام است».

۱. مطلقین: ۱.

۲. هود: ۸۵.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
عربستان سعودی	استاد فقه بخش بررسی های اسلامی دانشکده علوم انسانی دانشگاه المجمعه	دکتر بندر بن عبدالعزیز الیحیی	حقیقت و احکام فقهی ارزشهای رمزیایه	۹

گزارش اثر

نویسنده مقاله پس از بیان تاریخچه سکه و پول، به تبیین دیدگاه‌های هشت‌گانه فقها درباره اسکناس‌های عصر حاضر پرداخته است. او تمام احکام نقدین (طلا و نقره) را بر اسکناس، جاری دانسته و اسکناس‌ها را به دلیل تفاوت در نوع انتشار، متفاوت میدانند؛ در نتیجه، بر این باور است که در معامله آنها با یکدیگر، ربایی وجود نخواهد داشت. نویسنده در ادامه به بیان ماهیت ارزشهای رمزیایه پرداخته و به علت رواج، حکم آنها را همانند طلا و نقره، اما مختلف الاجناس می‌داند. او رواج و صدق ثمن بودن را برای جواز معامله یک ارز کافی ندانسته و مخاطرات اقتصادی و اجازه حاکم را نیز مؤثر می‌داند. نویسنده در بخشی از مقاله با عنوان «الفرع الثانی: الاحکام الفقهیه المتعلقه بالمعاملات الافتراضیه» زکات را در این نوع ارزها واجب، و احکام صرف را نیز جاری کرده است. او همچنین نوشته است: «مبادله نسیه ارزشهای رمزیایه با مثلاً ریال سعودی حرام، و مبادله هر کدام از این ارزشهای مجازی با دیگری، مثلاً بیتکوین یا اتریوم مجاز است؛ چراکه نوع انتشار هر یک متفاوت بوده، بیع جنس به غیر جنس است».

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
امارات	استاد فقه و اصول دانشکده شریعت دانشگاه الشارقة	محمد علی صالح سمیران	بررسی تحلیلی - انتقادی ضوابط کاربردی انتشار پول و ارزهای رمزپایه	۱۰

گزارش اثر

این مقاله به اختصار در دو مبحث ارائه شده است: نویسنده در مبحث اول، به تعریف اصطلاحات داخل عنوان مقاله، از جمله ضوابط، پول و ارزهای رمزپایه پرداخته است. او در مبحث دوم، به حق انحصاری حاکمیت در ضرب پول و نظر علمای عامه، از جمله احمد بن حنبل، ابن خلدون، الشریینی و ابن تیمیه می پردازد و آن را یکی از ضوابط انتشار و اعتبار پول برمی شمارد.

نویسنده پنج ضابطه برای معامله و مبادله کالا با پول بیان می کند؛ از جمله اینکه مبادله پول با پول به صورت نسیه و بیع آتی را ممنوع و تجارت با ارز را با هدف احتکار یا ضرر به جامعه حرام می داند. وی عدم ثبات قیمت بیت کوین و قمارگونهگی آن را یکی دیگر از علل تحریم آن بیان می کند. نویسنده همچنین هدف بسیاری از ارزهای رمزپایه را مبادله ارز با ارز و سود قمارگونه، نه مبادله ارز با کالا می داند و سپس در پنج مرحله، به تاریخچه مختصری از تطوّر و پیشرفت پول در جوامع می پردازد. او در پایان، یکی دیگر از آسیب های ارزهای رمزپایه را به اقتصاد جوامع، ناشی از مجهول بودن افراد در بستر آن می داند که زمینه ساز پولشویی و تخلفات مالی دیگر است.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله
عربستان سعودی	استاد دانشگاه الملك خالد	دکتر منتهی صالح عبدالعزيز ابوعین	ضوابط شرعی ارزشهای رمزیایه

گزارش اثر

نویسنده مقاله، اصل اولی در بیع و معاملات مستحدثه را با استدلال به آیه «وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا»^۱ حلال می‌داند، مگر آنچه شرع مخصوصاً از آن نهی کرده باشد. او سپس با اشاره به آیه شریفه «لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ»^۲ و حدیث «المُسْلِمُونَ عِنْدَ شُرُوطِهِمْ إِلَّا شَرْطًا حَرَمَ حَلَالًا» رضایت دوطرف معامله را نیز از اصول و قواعد کلی فقهی مربوط به بحث برمی‌شمارد.

نویسنده ثمن و رایج بودن را برای حلیت ارزشهای رمزیایه کافی ندانسته و با استدلال به آیه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ»^۳ ضرب و انتشار سکه‌ها را از وظایف حکومت می‌داند. وی ذیل عنوان «المطلب الثالث، قواعد العملات الافتراضی» به برخی از مشکلات و عیب‌های ارزشهای رمزیایه پرداخته و تبادل این ارزشهای رمزیایه را در سطح دولتی و با مبالغ بزرگ، دارای ریسک و خلاف اصل «جلب المصالح و درء المفاسد» دانسته است. نویسنده در پایان مقاله، از دولت‌ها می‌خواهد با بررسی دقیق این مسئله، به دنبال صدور ارزشهای حلال و شبیه ارزشهای رمزیایه فعلی باشند.

۱. بقره: ۲۷۵.

۲. نساء: ۲۹.

۳. نساء: ۴.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
امارات	استادیار دانشگاه پلیتکنیک ابوظبی	دکترایمن صالح مرعی السامرائی	ضوابط و معیارهای شرعی ارزشهای رمزپایه	۱۲

گزارش اثر

نویسنده مقاله پس از نقل قول ابوحنیفه در امکان صدور پول از سوی مردم، سعی در جمع آن با قول فقها کرده است؛ بدین صورت که ابوحنیفه صدور پول را مشروط به عدم ضرر برای مردم کرده و گفته است: «لا بأس بقطعها إذا لم یضر ذلك بالإسلام وأهله». سپس وی قول فقها را درباره انحصار ضرب پول برای حکومت، مربوط به نقدین و مسکوکات قدیمی که طلا و نقره خالص و دارای قیمت ذاتی هستند، دانسته و گفته است: «به طریق اولی درباره ارزشهای مجازی که قیمت ذاتی ندارند، به اجازه حاکم نیاز است».

نویسنده «عدم نوسان شدید ارزش» را از دیگر معیارهای شرعی پول و ارزش دانسته و به قول ابن تیمیه و ابن قیم در این خصوص استناد کرده است. او سپس نوسان ارزشهای رمزپایه را مانعی برای مشروع دانستن آنها دانسته است. وی «عدم جهل و معلوم بودن صادرکننده» و «عدم اضرار» را به عنوان معیار سوم و چهارم مطرح کرده و پولشویی گسترده در بستار ارزشهای رمزپایه را، از مصادیق زیان رساندن این نوع ارز به مردم و جامعه برشمرده است.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
عربستان سعودی	استادیار دانشکده شریعت دانشگاه القصیم	دکتر خالده ربیحی عبدالقادر الناطور	ضوابط شرعی معامله با ارزشهای رمزیایه	۱۳

گزارش اثر

نویسنده در این مقاله از بین ارزشهای رمزیایه، به بررسی بیت کوین در شش مبحث به شرح ذیل پرداخته است: در مبحث اول و دوم، ماهیت بلاکچین، ارزشهای رمزیایه و بیت کوین را به اختصار بیان کرده است. در مبحث سوم، پول را منحصر در طلا و نقره ندانسته و معتقد است هر آنچه شرایط پول را داشته باشد و عرف آن را به عنوان پول و وسیله معامله بپذیرد، پول است. او شرایط اصلی پول را در کلام فقهای اهل تسنن بررسی کرده و سپس به انطباق این شرایط بر بیت کوین پرداخته است. نویسنده در بخشی از این مقاله می نویسد: «اولاً، بیت کوین رواج نداشته و از طرف دولت های بسیاری مقبول واقع نشده است. ثانیاً، ارزش آن دائماً در حال نوسان شدید است و به همین دلیل، نمی تواند بیانگر قیمت اجناس باشد یا پایه ای برای پرداخت های آینده و نسیه در نظر گرفته شود». در مبحث چهارم، «انتفاع»، «جهل»، «غرر»، «ضرر» و «عدم اکل مال باطل» را در معامله بررسی کرده است. او در ادامه، بیت کوین را با این شرایط تطبیق داده و به این نتیجه رسیده است که هیچ یک از این چهار شرط در بیت کوین وجود ندارد. نویسنده در مبحث چهارم، مزایا و محدودیت های بیت کوین را مطرح کرده است. او در مبحث پنجم به بررسی حکم شرعی استخراج بیت کوین پرداخته و قول به عدم جواز را ممکن دانسته است. وی با استناد به فتاوی دارالافتاء مصر، فلسطین، ترکیه و برخی از بزرگان عصر حاضر در این خصوص، معامله، اجاره و عقود دیگر را با بیت کوین جایز ندانسته است.

نویسنده در مبحث ششم، پیشنهاد صدور یک پول اسلامی مجازی منطبق با معیارهای اسلامی را داده که از سوی یک دولت اسلامی با پشتوانه طلا، اسکناس یا املاک صادر شود.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
امارات	دانشجوی دکترای دانشکده فقه و اصول دانشگاه الشارقه	سامی مطرالحمود	قوانین انتشار ارزهای رمزپایه در فقه اسلامی (مطالعه موردی: بیتکوین)	۱۴

گزارش اثر

این مقاله در قالب یک مقدمه و دو مبحث نگاشته شده است. نویسنده در مقدمه، ماهیت ارزهای مجازی رمزپایه را به اختصار بیان کرده و سپس در مبحث اول، به ماهیت و شرایط پول در اقتصاد اسلامی و بیان سه نظریه در این خصوص پرداخته است. او در مبحث اول میگوید: «هرچند ثمن بودن، منحصر در طلا و نقره نیست، اما این نمی تواند دلیلی بر ثمن معاملات قرار گرفتن هر چیز دیگری غیر از نقدین باشد؛ چراکه ضوابط دیگری نیز مطرح است که در مبحث دوم بیان خواهد شد». او سپس به تاریخچه پول و انواع آن اشاره می کند.

نویسنده در مبحث دوم، سه ویژگی مهم را برای پول برمی شمارد: «واسطه مبادله»، «ابزار ذخیره ارزش» و «معیار ارزش اشیاء و خدمات». وی با توجه به قول اغلب فقها، انتشار پول را نه در اختیار افراد، بلکه در انحصار حکومت هر کشور میدانند. نویسنده در بخش سوم از مبحث دوم، به مشکلات و مخاطرات ارزهای رمزپایه در عصر حاضر پرداخته، بیتکوین را دارای همه آن مخاطرات می داند و در نتیجه، معامله با آن را حرام برمی شمارد.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله
الجزایر	استاد دانشکده علوم اسلامی دانشگاه الجزایر	دکتر احمد معبوط	آثار شرعی رواج ارزشهای رمزیایه

۱۵

گزارش اثر

نویسنده، این مقاله را در قالب یک مقدمه، چهار مبحث و یک خاتمه نوشته است. او در مقدمه به اهمیت، مشکلات، اهداف، روش و ساختار مقاله پرداخته است. مبحث اول به ماهیت پول و کارکردهای آن می‌پردازد. مبحث دوم، ماهیت ارزشهای دیجیتال و ویژگی‌های آن‌ها را بیان می‌کند. مبحث سوم، به بیان مفهوم ارزشهای رمزیایه، خواستگاه و ویژگی‌های آن‌ها اختصاص یافته است. مبحث چهارم، به مسائل فقهی ارزشهای رمزیایه پرداخته، ابتدا ارزشهای رمزیایه را تبیین فقهی کرده و سپس حکم شرعی آن‌ها را در چند نکته بیان نموده است.

نویسنده حکم کلی ارزشهای رمزیایه و اصل در حکم شرعی آن را، چه در انتشار، چه در ارزش‌گذاری و چه در مبادله، اباحه دانسته، اما بر آن است که گاه این اباحه با احکام شرعی دیگر مانند استحباب، وجوب، کراهت یا حرمت تداخل پیدا کرده است. او در ادامه، حکم ارزشهای رمزیایه را با توجه به «باعث و سدّ ذرایع»، «اصل نفی غرر» و «جهل در معاوضه» بررسی کرده و سپس نقش آن‌ها را در سیاست‌های شرعی مورد مذاقّه قرار داده، پس از آن، نگرانی‌های موجود در خصوص ارزشهای رمزیایه را ارزیابی کرده است. نگارنده در پایان مقاله، ارزشهای رمزیایه را یک حلقه از زنجیره تحوّل پول از شکل مادی به حالت انتزاعی دانسته، ولی شایستگی آن را برای ادای تمام و کمال وظیفه اصلی پول نقد، اثبات شده نمی‌داند و به همین دلیل، در الحاق شرعی آن به نقدین (طلا و نقره) یا نقود جایگزین آن، اشکالاتی را مطرح کرده است.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
اردن	دانشجوی مقطع دکتری دانشکده شریعت و پژوهش های اسلامی، گروه اقتصاد و بانک های اسلامی دانشگاه بیرموک / استاد دانشگاه	مسعود راشد جمهور / دکتر ابراهیم عبدالحلیم عباده (استاد همکار)	زکات ارزهای رمزیایه؛ بررسی فقهی و آثار اقتصادی آن	۱۶

گزارش اثر

هدف اساسی نویسنده از نوشتن این مقاله، بیان احکام زکات ارزهای رمزیایه و آثار اقتصادی آن هاست. وی ابتدا ماهیت فقهی ارزهای رمزیایه و میزان تطابق کارکرد آن ها را با پول ارزیابی کرده و سپس به بررسی مقدار زکات آن ها پرداخته است. نویسنده در ادامه مقاله، بارزترین آثار اقتصادی و اجتماعی ناشی از وجوب زکات این نوع ارزها را تبیین کرده است. او در پایان مقاله خود نتیجه گیری کرده که ارزهای رمزیایه، نوع خاصی از پول هستند که برخی کارکردهای پول، مانند پذیرفته شدن به عنوان واسطه مبادله را دارا هستند و بنابراین، وجوب زکات در آن ها رجحان دارد و زکات آن ها هم مانند زکات نقود است.

این مقاله شامل مقدمه، تمهید، سه مبحث و خاتمه است. مؤلف در مقدمه به اهمیت، اهداف، پیشینه، روش و ساختار علمی مقاله پرداخته و در تمهید، عنوان مقاله را در دو بخش بیان کرده است: مفهوم ارزهای رمزیایه، و مفهوم زکات و شروط وجوب آن. نویسنده در مبحث اول، به ماهیت فقهی ارزهای رمزیایه پرداخته و در مبحث دوم، احکام زکات ارزهای رمزیایه را در چهار عبارت به شرح زیر آورده است: زکات ارزهای رمزیایه و دلیل آن؛ نصاب ارزهای رمزیایه؛ میزان زکات این ارزها؛ حالت های زکات ارزهای رمزیایه. نویسنده مقاله در آخرین مبحث مقاله اش، به مهم ترین آثار اقتصادی و اجتماعی ناشی از وجوب زکات ارزهای رمزیایه پرداخته و در خاتمه، مهم ترین نتایج مقاله خود و برخی توصیه های مدنظر را بیان کرده است.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
امارات	پژوهشگراقتصاد اسلامی	محمد ربیع محمد صابراالحافی	ارزهای رمزیایه در شریعت و واقعیت	۱۷

گزارش اثر

این مقاله به بررسی جنبه اقتصادی ارزشهای رمزیایه و حکم شرعی استفاده از آن‌ها پرداخته و از میان وسایل مختلف پرداخت الکترونیکی، بر آن دسته از وسایل تأکید دارد که اسم ارز بر آن‌ها اطلاق می‌شود و عبارت‌اند از همان ارزشهای رمزیایه‌ای که دارای ارزش مالی اسکناس بوده، به دو صورت ارزشهای «شبکه‌ای» و «هوشمند محافظت‌شده» صادر می‌شوند.

نویسنده ضمن مقاله به تعریف، خاستگاه، منابع، ابزار تعامل با آن‌ها و مقایسه آن‌ها با ارزشهای دیگر پرداخته تا با آن‌ها اشتباه نشود. او سپس با بیان مطابقت استفاده از ارزشهای رمزیایه با احکام شرعی در فقه معاملات، در نهایت، هر دو نوع ارزشهای رمزیایه (شبکه‌ای و هوشمند محافظت‌شده) را نوع تغییر یافته اسکناس می‌داند که تا وقتی با مبادی شریعت اسلامی تضادی نداشته باشد، در اسلام پذیرفته می‌شود.

نویسنده در این پژوهش، خطرهای ارزشهای رمزیایه، و آثار آن‌ها را بر سیاست پولی با بیان مبادی شریعت اسلامی بررسی کرده است. وی در پایان مقاله، به آثار استفاده از ارزشهای رمزیایه در برخی دادوستدهای عصر حاضر، مانند تجارت الکترونیک، تبدیل مدرن، و حکم مبادله آن‌ها با کالا و طلا و نقره از طریق شبکه پرداخته است.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
امارات	استادیار دانشکده حقوق دانشگاه فلاح دبی	دکترلمیاء محمد رسلان	ارزهای رمزپایه در شریعت و واقعیت	۱۸

گزارش اثر

هدف نویسنده از این مقاله، بررسی جنبه شرعی ارزشهای رمزپایه برای نمونه بیت کویین. ضمن بیان ماهیت بیت کویین، تفاوت میان آن و ارز دیجیتال و ویژگی‌ها، خاستگاه، مهم‌ترین مزایا و معایب آن، بیان مبنای شرعی و آثار این ارزها در اقتصاد اسلامی و نیز بررسی آن از نظر ربا و زکات در آن بوده است.

این مقاله شامل مقدمه، دو مبحث و خاتمه است. نویسنده در مقدمه به اهمیت، سؤال اصلی، محدوده، اهداف و روش پژوهش پرداخته است. مبحث اول ضمن سه مطلب ذیل، مفهوم ارز دیجیتال و ارزش رمزپایه بیت کویین را بیان می‌کند: مطلب اول: مفهوم ارز دیجیتال و ارزش رمزپایه بیت کویین؛ مطلب دوم: خاستگاه ارزش رمزپایه بیت کویین و ابزار رواج آن؛ مطلب سوم: ویژگی‌های ارزش رمزپایه بیت کویین، مزایا و معایب آن.

مبحث دوم، مبنای شرعی ارزش رمزپایه بیت کویین را در سه مطلب بیان می‌کند: مطلب اول: مبنای شرعی ارزش رمزپایه بیت کویین؛ مطلب دوم: علت جریان ربا در ارزش رمزپایه بیت کویین؛ مطلب سوم: حکم زکات در ارزش رمزپایه بیت کویین.

نویسنده در خاتمه مقاله خود، به نتایج استفاده از ارزش رمزپایه پرداخته و توصیه‌های مدنظرش را آورده است.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله
امارات	دانشجوی دکتری رشته فقه و اصول، دانشکده شریعت و مطالعات اسلامی دانشگاه الشارقه	ظلال أم‌الخیر أحمد تیسیر کعید	نگاه نتیجه‌گرایانه و رابطه آن با حکم مسائل مستحدثه (مطالعه موردی: ارزش‌رمزپایه)

گزارش اثر

نویسنده این مقاله، به شیوه اجتهاد نتیجه‌گرایانه از دو جنبه به مسئله پرداخته است: جنبه تئوری، شامل قواعد و ابزارهای اجتهاد نتیجه‌گرایانه و ارتباط آن با حکم مسائل مستحدثه است و جنبه عملی، به بررسی تطبیقی قواعد تئوری بر موضوع ارزش‌رمزپایه می‌پردازد. این مقاله به این دلیل اهمیت دارد که به بررسی یکی از مسائل مستحدثه عصر حاضر در قالب اصول مصلحت‌اندیشانه، در پرتو مقاصد شرعی، مانند موازنه و تغلیب پرداخته تا تلاش‌های صورت‌گرفته درباره این موضوع را از جنبه‌های فقهی، هنری و قانونی تکمیل کند. مقاله حاضر شامل مقدمه، تمهید، دو مبحث و یک خاتمه است. نویسنده در مقدمه به اهمیت، پرسش، اهداف و روش مقاله پرداخته و در تمهید، مفاهیم اساسی را تعریف کرده است.

مبحث اول، تصویر اصولی رابطه دیدگاه نتیجه‌گرایانه با حکم مسائل مستحدثه است که در سه مطلب بیان شده است: مطلب اول: شرح مفهوم «اقتضای تبعی» که دیدگاه نتیجه‌گرایانه غالباً بر اساس آن بنا می‌شود؛ مطلب دوم: بیان قواعد دیدگاه نتیجه‌گرایانه و ارتباط آن با واقعیت، هنگام صدور احکام شرعی؛ مطلب سوم: بیان قواعد مرتبط با دیدگاه نتیجه‌گرایانه و رابطه آن با حکم مسائل مستحدثه. مبحث دوم، بررسی تطبیقی ارزش‌رمزپایه است که دو مطلب را در برمی‌گیرد: مطلب اول: ترسیم و تبیین ماهیت این موضوع؛ مطلب دوم: بیان حکم این موضوع پس از موازنه میان مصالح و مفاسد آن. خاتمه، شامل پاسخ به پرسش مقاله و خلاصه نتایج آن، از جمله ترجیح کفه مفاسد بر کفه مصالح ارزش

رمزپایه است. البته در صورت تغییر شرایط و اقتضائات اثرگذار و ترجیح کفه مصالح بر مفساد، امکان تغییر حکم وجود دارد؛ چراکه حکم منوط به وجود و عدم مصلحت است.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
امارات	استاد دانشکده حقوق / استاد دانشکده شریعت و مطالعات اسلامی دانشگاه الشارقه	دکتر علی احمد المهداوی / دکتر اسماعیل کاظم العیساوی	ابعاد ارزشمزیایه	۲۰

گزارش اثر

ارزشمزیایه از موضوعات نوظهوری است که ماهیت، ابعاد و کیفیت شرعی و قانونی آن به بررسی نیاز دارد و برای این بررسی، باید به چند پرسش پاسخ داد: ۱. ارزشمزیایه چیست؟ ۲. ماهیت شرعی یا قانونی آن چگونه است؟ ۳. تفاوت آن با ارزش دیجیتال در چیست؟ ۴. ابعاد اقتصادی و سیاسی آن کدام است؟

این مقاله به اختصار و با شیوه تحلیل و پایه‌گذاری، عهده‌دار پاسخ به این پرسش‌هاست. نویسندگان با توجه به شهرت بیشتر این نام، نام «ارزشمزیایه» را برگزیدند و مفهوم پول یا واحد پول را درباره آن معتبر نمی‌دانند.

این مقاله به سه مبحث و یک خاتمه بدین شرح تقسیم شده است. مبحث اول: تعریف ارزشمزیایه؛ ویژگی‌های ارزشمزیایه؛ اهداف معامله با ارزشمزیایه؛ تهدیدات اعتبار دادن به ارزشمزیایه؛ حکم شرعی و لزوم پرهیز از معامله با آن؛ ماهیت شرعی و قانونی ارزشمزیایه. مبحث دوم: نزدیکی ارزش دیجیتال و ارزشمزیایه. مبحث سوم: ابعاد اقتصادی و سیاسی ارزشمزیایه.

نویسنده در خاتمه با اشاره به کوتاه بودن حجم مقاله، نتایج آن را برمی‌شمارد؛ از جمله اینکه ارزشمزیایه همچنان در ابهام هستند، وجود خارجی ندارند، نیاز به پذیرش در سطح دولتی و بین‌المللی دارند و نیز باید تحت نظارت شرعی و قانونی باشند. همچنین اینکه امکان سوءاستفاده غیرشرعی، غیرقانونی و غیراخلاقی در این

ارزها وجود دارد؛ مانند پولشویی، تأمین هزینه تروریسم، تجارت مواد مخدر، تجارت انسان و اعضای او، فرار مالیاتی و اختلال در نظام اقتصادی.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
امارات	دانشیار دانشگاه ابوظبی	دکتر محمد الهادی المکنوزی	دشواری تعیین محدوده ماهیت قانونی ارزشهای رمزیایه: بررسی دیدگاه حقوق دانان فرانسوی و اروپایی	۲۱

گزارش اثر

نبود ارزشهای رمزیایه در قوانین اروپایی و فرانسوی، به بروز مناقشات حقوقی درباره ماهیت قانونی آن انجامیده است. در همین راستا، چند نوع قانون در خصوص این ارزشها ارائه شد؛ مانند «ارزهای رسمی رایج»، «ارزهای بیگانه»، «ارزهای رمزیایه» و «ابزارهای مالی»، اما تنها حقیقت قانونی این است که رواج ارزشهای رمزیایه، اقدامی قانونی در زمره فعالیت های تجاری مبتنی بر اموال معنوی و ارائه خدمات مالی شمرده می شود؛ از این رو، این مقاله با هدف توضیح موضع قانون گذاران اروپایی و فرانسوی درباره ماهیت قانونی ارزشهای رمزیایه انجام شده که می تواند در ایجاد ساختار قانونی ویژه آن سهیم باشد.

مقاله شامل یک مقدمه و دو مبحث است. مبحث اول، تعیین تدریجی محدوده ماهیت قانونی ارزشهای رمزیایه از سوی قانون گذاران اروپایی و فرانسوی در ساختار قانونی است که خود دو مطلب را در بر دارد: مطلب اول: تحول تدریجی موضع قانون گذار اروپایی در خصوص ارزشهای رمزیایه؛ مطلب دوم: توجه صاحبان قدرت در فرانسه به اهمیت ساختار ارزشهای رمزیایه. مبحث دوم، تأثیر نبود ساختار ویژه در ارزشهای رمزیایه بر ماهیت قانونی آن است که خود دو مطلب را در بر دارد: مطلب اول: انواع قانونی ارزشهای رمزیایه؛ مطلب دوم: قانونی و دارای ماهیت تجاری شمرده شدن معامله با ارزشهای رمزیایه.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
الجزایر	استاد دانشگاه ابن خلدون تبارت	دکتربلاق محمد	ارزهای رمزیایه در قوانین الجزایر؛ واقعیت و چشم اندازها	۲۲

گزارش اثر

نویسنده معتقد است رشد استفاده از ارزهای رمزیایه، موجب گفت و گوها و پرسش های فراوانی درباره ماهیت، ویژگی، ابزارهای کارکرد، موضع دولت ها و مخاطرات احتمالی رواج این ارزها در سال های اخیر شده است. این نوع ارزها، با فراهم آوردن مزایایی در مقایسه با ارزهای سنتی برای کاربران، توانسته اند در مدت کوتاهی اعتماد آن ها را به دست آورند. او در ادامه می افزاید: «این نکته از چشم قانون گذاران الجزایری پنهان نبود، ولی درک خطر رواج این گونه ارزها، و نیز در اختیار و در دسترس مجموعه های ناشناخته بودن آن ها که می تواند توطئه ای برای دستیابی به زمام نظام اقتصادی جهانی باشد، و نیاز به زیرساخت الکترونیکی پایدار که کشور ما، الجزایر از آن محروم است و نبود زیرساخت ها، دولت را وادار به صدور دستوری در قالب قانون مبنی بر ممنوعیت استفاده از هرگونه ارز رمزیایه در کشور کرد؛ با این توجیه که این نوع ارز دارای پشتوانه مالی نبوده، خارج از سیستم بانکی است».

این مقاله شامل دو مبحث و یک خاتمه است. مبحث اول، در خصوص میزان مشروعیت ارزهای رمزیایه است که خود دو مطلب را دربردارد: مطلب اول: مفهوم ارزهای رمزیایه؛ مطلب دوم: حکم ارزهای رمزیایه در قانون الجزایر. مبحث دوم، در خصوص تأثیر استفاده از ارزهای رمزیایه در الجزایر است که خود دو مطلب را دربردارد: مطلب اول: بازتاب موضع الجزایر بر اقتصاد ملی؛ مطلب دوم: چشم انداز ارزهای رمزیایه در الجزایر.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله
امارات	استاد دانشکده حقوق دانشگاه شارجه	دکتر مراد بن صغیر	چارچوب قانونی رواج ارزشهای رمزپایه

گزارش اثر

نوظهور بودن موضوع ارزشهای رمزپایه و ارتباط آن با فناوری ارتباطات و دیجیتالی شدن سو، و نیز ارتباط آن با جنبه مالی و اقتصادی کشورها از سوی دیگر، موجب طرح مسائل قانونی فراوانی در این دو جنبه شده است. این مقاله به بررسی این مسائل خواهد پرداخت.

نویسنده در این مقاله، به صورت اساسی می خواهد ماهیت قانونی ارزشهای رمزپایه و حد و مرز مشروعیت آن‌ها را علاوه بر جنبه‌های قانونی مرتبط با شرایط و ضوابط رواج آن‌ها بررسی کند. او ضمن اینکه به توضیح مهم‌ترین مخاطرات و موانع پذیرش رواج این گونه ارزشها می پردازد، مهم‌ترین آثار قانونی ناشی از استفاده و رواج آن‌ها را نیز با تأکید بر مهم‌ترین خلأهای قانونی شان نشان می دهد. وی سپس به نقش مهمی که قانون می تواند در امکان رسمیت یافتن این گونه ارزشها و تعیین شرایط و ضوابط رواج آن‌ها ایفا کند، اشاره دارد.

این مقاله از یک مقدمه، دو مبحث و یک خاتمه تشکیل شده است. مقدمه به اهمیت، پرسش‌ها، اهداف، روش و تقسیم بندی مقاله می پردازد و دو مبحث یادشده نیز به شرح ذیل هستند: مبحث اول، در خصوص ماهیت قانونی ارزشهای رمزپایه و رواج آن‌هاست که خود دو مطلب را دربردارد: مطلب اول: مفهوم ارزشهای رمزپایه؛ مطلب دوم: مبادی آزادی رواج آن‌ها. مبحث دوم، در خصوص چالش‌های رواج ارزشهای رمزپایه است که خود دو مطلب را دربردارد: مطلب اول: موانع رواج ارزشهای رمزپایه؛ مطلب دوم: آثار رواج ارزشهای رمزپایه.

نویسنده در خاتمه مقاله، به مهم‌ترین نتایج آن پرداخته و توصیه‌های مدنظر خود را درباره این نوع ارزشها بیان کرده است.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
امارات	مدرس دانشکده معارف و حقوق امام مالک دبی	دکتر جمال عبدالعزيز عمرالعثمان	ماهیت قانونی ارزشهای رمزیایه و جایگاه قانونی آنها	۲۴

گزارش اثر

ارزهای رمزیایه، ابزارهای دیجیتال مجازی هستند که مجازاً نام ارز بر آنها اطلاق شده، ماهیتی مادی و ملموس ندارند و به وسیله برنامه‌های رایانه‌ای تولید می‌شوند. این نوع ارزها، تحت نظارت بانک‌های مرکزی یا نهادهای رسمی نبوده، دادوستد با آنها یا تبدیل آنها به ارزهای دیگر، از طریق اینترنت صورت می‌گیرد و پذیرش آنها از سوی طرفین معامله، به صورت اختیاری انجام می‌شود.

درباره ارزهای رمزیایه ابهام بسیاری وجود دارد و قیمت آنها افزون بر ماهیت و ویژگی‌هایش، به علت منشأ و شرایطی که در آن پدید آمده، ناپایدار است. ارزهای رمزیایه هیچ‌گونه سامان‌دهی قانونی دولتی یا بین‌المللی ندارند و بنابراین، همانند ارزهای سنتی یا دیجیتال صادرشده از بانک‌های مرکزی، نیازمند حمایت دولتی و داشتن پشتوانه مالی مشخصی نیستند.

این مقاله شامل یک مقدمه، دو مبحث و یک خاتمه است. مقدمه به اهمیت موضوع، پرسش، اهداف و روش مقاله می‌پردازد و دو مبحث یادشده نیز به شرح ذیل هستند: مبحث اول، در خصوص ماهیت ارزهای رمزیایه، تعریف، ویژگی‌ها، خاستگاه، تغییرات و جایگاه قانونی آنها در کشورهاست. مبحث دوم، درباره ماهیت قانونی ارزهای رمزیایه با توجه به تفاوت آنها با ارزهای دیگر، چالش‌های مربوط به آنها و جایگاه قانونی آنهاست.

نویسنده در خاتمه مقاله، به مهم‌ترین نتایج آن پرداخته و توصیه‌های مدنظر خود را درباره این نوع ارزها بیان کرده است.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
امارات	استاد دانشکده حقوق، گروه معارف و مطالعات اسلامی، دانشگاه امارات متحده عربی	دکترالحاج محمد الحاج الدوش	ماهیت قانونی ارزشهای رمزیابه و جایگاه قانونی آنها	۲۵

گزارش اثر

در عصر حاضر، مشخصه برخی از معامله‌کنندگان در بازار اوراق بهاداریا بازارهای دیگر، ناآگاهی از ماهیت ارزشهای رمزیابه است. هیچ‌کدام از خریداران، نهاد صادرکننده این‌گونه ارزها را نمی‌شناسند و مهم‌تر آنکه، ویژگی‌های لازم برای ارز قابل رواج، همانند آنچه در صدور ارزهایی که بانک‌های مرکزی و مؤسسات مالی زیرنظر بانک‌های مرکزی و دولت‌ها روی می‌دهد و در همه نقاط جهان مطابق آن تبادل صورت می‌گیرد، در آن ارزها وجود ندارد. همچنین در بیشتر موارد، ناآگاهی از ماهیت صدور ارزشهای رمزیابه وجود دارد؛ چراکه در این ارزها با توجه به نبود ماهیت مادی در آن، شرایط فقهی و قانونی درخصوص خرید و فروش آنها فراهم نیست.

گفتنی است این ارزها همانند اتریوم، دش، ریپل، لایت‌کوین و... ارزشهای غیرملموس هستند و نمی‌توان ماده آن‌ها را تملک و تصاحب کرد. بنابراین، نیاز تئوری و حقوقی به بیان آثار ناآگاهی بر ارزشهای رمزیابه از دو جنبه شرعی و قانونی احساس می‌شود؛ به‌ویژه در کشورهای اسلامی که مسئله فتوا در آن‌ها بُعدی اساسی برای رواج این‌گونه پول‌ها و ارزشهاست؛ زیرا به صورت طبیعی، تأثیر این ناآگاهی به زندگی دنیوی و اخروی مسلمانان کشیده می‌شود. براین اساس، این مقاله به فتوایی که به ارزشهای رمزیابه مرتبط است و ناشی از جهل در برخی از جنبه‌های آن‌هاست، می‌پردازد. از نظر فقهی، روشن است که عقل حکم می‌کند هر معامله‌ای عاری از هرگونه شبهه در اراده طرفین معامله باشد و از این رو در فقه، بر آگاهی و وقوف به ماهیت و میزان واقعی کالای مورد معامله، تأکید شده است؛ چنان‌که تبیین صفات، مقدار، قیمت و مدت. اگر مدت دار باشد. واجب

است. شاید حکمت فساد یا بطلان معامله، همواره مربوط به ناآگاهی در آن باشد که موجب فساد یا فراهم نشدن شرایط لازم در معامله می شود. ناگفته نماند که ارزشها در هر سه مرحله خود (صدور، رواج و معامله کردن) اقتضای برخی مبادی مانند «افشای اطلاعات حسابداری» و «شفافیت» را دارند و این مبادی، سرمایه موفقیت ارزشهای رمزی پایه نیز شمرده می شود.

این مقاله شامل یک مقدمه، سه مبحث و یک خاتمه است. مقدمه به تعریف، اهمیت، پرسش، اهداف و روش بحث می پردازد و سه مبحث یادشده بدین شرح هستند: مبحث اول، درخصوص مفهوم ارزش رمزی پایه، مبحث دوم، درخصوص نشانه های ناآگاهی در ارزش رمزی پایه و مبحث سوم درخصوص حکم ناآگاهی (جهل) در ارزشهای رمزی پایه است. نویسنده در خاتمه مقاله، به مهم ترین نتایج مقاله حاضر پرداخته و توصیه های مدنظر خود را درباره این نوع ارزشها بیان کرده است.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
مصر	استاد و رئیس گروه حقوق جنایی، دانشکده حقوق، دانشگاه حلوان	دکتر اشرف توفیق شمس الدین	چالش‌های ارزشهای رمزی پایه از دیدگاه سیاست جنایی	۲۶

گزارش اثر

برای پذیرش عمومی و رواج ارزش رمزی پایه سه جنبه وجود دارد: نخست، مشخص بودن مالک این نوع ارز؛ دوم، میزان فراهم بودن سازمان‌دهی و ساختار برای آن؛ سوم، امکان حل اختلافات ناشی از استفاده از آن. دو نکته مهم دیگر در خصوص ارزشهای رمزی پایه بدین قرار است: اولاً، ارزش نقدی نشانه استقلال و حاکمیت هر دولت است. ثانیاً، یکی از اشکال جهانی شدن، پول جهانی است. برخی از دلایل استقبال از ارزش رمزی پایه چنین است: الف) سودهای فراوانی که در بورس‌های مالی محقق می‌شود؛ ب) نبود نظارت بانک‌های مرکزی؛ ج) نبود نظارت دولتی یا موانع در شیوع آن و ... عواملی که مانع پذیرش ارزش رمزی پایه از طرف عموم ملت‌ها هستند، عبارت‌اند از: الف) نیاز به پذیرش تجاری آن؛ ب) نگرانی از زیان ناشی از هک شدن ارزی که با آن معامله می‌شود؛ ج) نگرانی از اینکه ارزش رمزی پایه نوعی کلاهبرداری باشد و ...

برخی از پرسش‌های این مقاله عبارت‌اند از: آیا ارزشهای رمزی پایه شایستگی حمایت قانونی جنایی را دارند؟ آیا با چالش‌های موجود می‌توان به ارزشهای رمزی پایه به عنوان یک ارز عامه‌پذیر که همه ضوابط و شرایط ارزشهای سنتی را داراست، نگاه کرد؟ افراد پشت پرده ارزشهای رمزی پایه چه کسانی هستند؟ از چه ملیت‌هایی هستند؟ محل کارشان کجاست؟ به چه کارهایی مشغول‌اند؟ آیا می‌توان آن‌ها را پیدا کرد؟ و ...

این مقاله شامل سه مبحث و یک خاتمه است: مبحث اول، در خصوص تعریف ارزش رمزی پایه مخاطره‌آمیز؛ اهمیت شناخت ارزش رمزی پایه مخاطره‌آمیز ناشناخته؛ ارزش رمزی پایه می‌تواند حقیقی یا دیجیتالی باشد؛ تعیین ویژگی‌های ارزش رمزی پایه مخاطره‌آمیز و ... مبحث دوم، در خصوص ارزش رمزی پایه و اقدامات مجرمانه؛ بیان ابعاد ارتباط ارزش رمزی پایه و

اقدامات مجرمانه؛ اقدامات مجرمانه‌ای که ارتباط با ارزشمزی پایه را فراهم می‌کند. مبحث سوم، درخصوص اقدامات و ادله اثبات؛ پیگیری نشانه معامله به مشخص شدن فرد معامله‌کننده می‌انجامد؛ دشواری تعقیب این ارزش در پی به‌کارگیری فناوری‌های جدید در معامله با آن و ...

نویسنده در خاتمه مقاله خود، نتایج حاصل از آن را به همراه توصیه‌های مدنظرش آورده است.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
مصر	مدرس گروه حقوق بین الملل، دانشکده حقوق، دانشگاه قاهره	دکترهایدی عیسی حسن علی حسن	نیاز به بستر قانونی برای کلان پرداخت های دیجیتال کنونی و آینده	۲۷

گزارش اثر

نویسنده در مقدمه مقاله، به برخی از پرسش هایی که او را بر آن داشته تا به این مقاله بپردازد، اشاره می کند؛ از جمله: ۱. نبود فناوری های لازم و سامان دهی شده برای اغلب جنبه های این مسئله؛ ۲. نامشخص بودن ماهیت این ارزشها؛ ۳. چالش های مرتبط با این ارزشها، مانند احتمال تقلب، زیان و ... که برخی از آن ها سازمان دهی شده و برخی مربوط به حمایت از آن است.

این مقاله شامل یک مقدمه، دو مبحث و یک خاتمه بوده، دو مبحث آن به شرح ذیل است: مبحث اول، در خصوص ماهیت ارزشهای رمزیایه و مسائل مرتبط با آن است که سه مطلب ذیل آن وجود دارد: مطلب اول: ماهیت ارزشهای رمزیایه و هویت قانونی آن ها؛ مطلب دوم: ویژگی های ارزشهای رمزیایه؛ مطلب سوم: ابزاری بودن کارکرد ارزشهای رمزیایه. مبحث دوم، در خصوص میزان قانونی بودن ارزشهای رمزیایه است که دارای دو جنبه تئوری و واقعی بوده، در دو مطلب ذیل بیان شده است: مطلب اول: میزان امکان تطبیق قواعد قانونی بر ارزشهای رمزیایه؛ مطلب دوم: موضع برخی کشورها درباره قانونی بودن ارزشهای رمزیایه.

نویسنده در خاتمه مقاله، بارزترین نتایج را آورده که عبارت اند از: ۱. نیاز شدید برای عهده دار شدن موضوع ارزشهای رمزیایه از نظر بین المللی، فقهی، قانونی و قضایی؛ ۲. وضع قوانین سازمان دهی شده برای این ارزشها؛ ۳. متصور بودن نیاز به ارزشهای رمزیایه.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
الجزایر	دانشیار مرکز دانشگاهی احمد بن یحیی و نشریسی	دکتر شامی یاسین	جرمی نوظهور، پولشویی از طریق ارزهای رمزپایه	۲۸

گزارش اثر

معاملات در سیستم بیت کوین به صورت ناشناس صورت می‌گیرد؛ زیرا هر کاربر می‌تواند چندین آدرس برای معاملات خود داشته باشد و بدین ترتیب، ردیابی عملیات کاربران بیت کوین بسیار دشوار است. این دشواری ردیابی معامله‌گران بیت کوین، یکی از عوامل اصلی استقبال بزهکاران از آن به شمار می‌آید.

این مقاله در دو مبحث و یک خاتمه تنظیم شده که دو مبحث آن به شرح ذیل است: در مبحث اول، نویسنده ابتدا تعریفی فقهی از پولشویی از دیدگاه چند تن از فقهای معاصر و سپس از منظر قانونی ارائه می‌دهد و در ادامه، به موادی از قوانین کشور الجزایر در این باره استناد می‌کند. وی سپس ماهیت ارزهای رمزپایه و تفاوت آن‌ها را با کارت‌های پول الکترونیکی، همچون بلیت‌های الکترونیکی بررسی کرده است. در مبحث دوم، نویسنده به پولشویی و ارتباط آن با ارزهای رمزپایه پرداخته و در خاتمه مقاله، قوانین کشور امارات را برای مبارزه با پولشویی کافی ندانسته است و ضرورت تدوین قوانین متناسب با جرایم مالی جدید را در این کشور یادآور می‌شود.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
امارات	مدیرکل دفترکالت و مشاوره حقوقی عبدالله الکعبی	دکترسیف‌الدین محمود ابونحل	بررسی تطبیقی جرایم مالی مربوط به ارزشهای رمزیایه و راهبردهای مبارزه با آن در قانون امارات	۲۹

گزارش اثر

نویسنده در این مقاله به دنبال بیان انواع جرایمی است که در بستر ارزشهای رمزیایه رخ می‌دهد تا میزان تأثیر آن‌ها بر اقتصاد کشور و جهان به دست آید.

این مقاله یک مقدمه، دو مبحث و یک خاتمه دارد. نویسنده در مقدمه، تاریخچه‌ای از انتشار ارزشهای رمزیایه بیان کرده و «دیوید چام» را نخستین مخترع این پدیده دانسته است. وی پس از آن، به رواج این نوع ارزشها در امارات اشاره و خلأ قانونی مبارزه با جرایم در بستر ارزشهای رمزیایه را بررسی کرده است.

دو مبحث مقاله به شرح ذیل است: در مبحث اول، حقیقت و ماهیت انواع جرایم مالی مرتبط با ارزشهای رمزیایه، از جمله پولشویی، تأمین مالی تروریسم، توزیع و مبادله مواد مخدر بیان شده است. نویسنده در این مقاله، هک و دزدی ارزشهای رمزیایه برخی افراد را نیز از جمله جرایم مرتبط با این پدیده مطرح و در این خصوص، آمار و ارقامی ارائه کرده است. نویسنده در مبحث دوم، مواد قانونی برخورد با این جرایم را بر شمرده است. برخی از نتایجی که وی در خاتمه به آن‌ها پرداخته، عبارت‌اند از: ۱. ازدیاد جرائم مالی مرتبط با ارزشهای رمزیایه در کشور امارات؛ ۲. ضرورت وضع قوانین سخت‌گیرانه جدید در آن کشور برای کنترل صدور ارزشهای رمزیایه از سوی بانک مرکزی و مؤسسات بانکی.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
عراق	استاد دانشگاه تکریت	دکتر عبدالعزیز شویش عبدالحمید / ابراهیم محمد احمد	تأثیر ارزهای رمزپایه بر سیاست پولی بانک‌های مرکزی	۳۰

گزارش اثر

نویسنده در ابتدای مقاله، از بررسی‌های انجام شده به دست هفت مؤسسه به عنوان پیشینه بحث خود نام می‌برد، سپس به تبیین مفهوم، تاریخچه تأسیس و انواع ارزهای رمزپایه پرداخته، به اختصار مزایا و مخاطرات این پدیده را بیان می‌کند. وی در ادامه ذیل عنوان «رابعاً: العملات الافتراضية و السياسة النقدية» به دنبال پاسخ سه پرسش است: ۱. آیا ارزهای رمزپایه کارکردهای پول‌های رسمی و سنتی را دارا هستند؟ ۲. تاکنون تأثیرات ارزهای رمزپایه بر سیاست‌های پولی کشورها چه بوده است؟ ۳. ارزهای مجازی چه اثری در نظام مالی غیررسمی جهان داشته‌اند؟

نویسنده مقاله در خاتمه توصیه می‌کند بانک‌های مرکزی رأساً به انتشار ارزهای رمزپایه قانونی بپردازند و آن‌ها را رواج دهند و از مقابله مستقیم با ارزهای رمزپایه موجود خودداری، و در فضای رقابتی سالم، از گسترش حجم مبادله ارزهای غیرقانونی جلوگیری کنند.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
الجزایر	استاد دانشگاه گردایه	دکتر احلام بوعبدلی / دکتر حمزه عمی سعید	ارزهای رمزیایه: فرصت‌ها و تهدیدها، آسیب‌شناسی انتشار ارزشهای رمزیایه بر اقتصاد کشور الجزایر	۳۱

گزارش اثر

هدف اصلی نویسنده، تبیین آثار مثبت و منفی استفاده از ارزشهای رمزیایه بر دولت‌هاست. وی در ادامه به امنیت و سرعت معاملات در بستربلاک چین و ارزشهای رمزیایه اشاره کرده، فرصت‌های این فناوری را به شرح ذیل بیان می‌کند: اول، مخفی بودن هویت افراد معامله‌گر (دوطرف معامله)؛ دوم، نبود محدودیت‌های بانکی (محدودیت میزان تبادل ارز)؛ سوم، کاهش هزینه مبادلات بین افراد در سراسر جهان. نویسنده آثار منفی این ارزشها را بر اقتصاد دولت‌ها بیشتر از آثار مثبت آن‌ها دانسته و همین مسئله را علت نوسان‌های شدید و کاهش ارزش ارزشهای رمزیایه ارزیابی کرده است. او مشکلات رواج ارزشهای رمزیایه را در جهان در سه عامل زیر بیان می‌کند: الف) پنهان کردن فعالیت‌های غیرقانونی و مجرمانه؛ ب) فرار مالیاتی و پولشویی؛ ج) آثار مخرب استخراج بر محیط زیست به سبب افزایش شدید نیاز به برق. نویسنده در خاتمه مقاله، ارزشهای مجازی موجود را مانند پول دارای ارزش واقعی و ذاتی نمی‌داند.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
مصر	استاد اقتصاد دانشکده حقوق دانشگاه الزقازیق	دکتر احمد ابراهیم دهشان	آسیب شناسی و آثار ارزشهای رمزیایه بر اقتصاد جهانی و دولت‌ها	۳۲

گزارش اثر

این مقاله در چهار فصل به شرح ذیل تنظیم شده است: در فصل اول، اصطلاح «ارزهای رمزیایه» تبیین گردیده و در فصل دوم، تاریخ پیشرفت ارزشهای رمزیایه، از جمله بیت‌کوین و ارزش و حجم مبادلات آن بررسی شده است.

در فصل سوم، نویسنده به ویژگی‌های مختص این پدیده اشاره کرده و معتقد است: «در صورتی که دولت‌ها این نوع پول را به رسمیت بشناسند، فرار مالیاتی به صفر خواهد رسید؛ چراکه در این نوع پول، واسطه‌کاری و انسانی وجود ندارد و در بستربلاک چین می‌توان به تمام حساب‌های مالی دسترسی داشت». او در ادامه مقاله، مقایسه‌ای میان پول‌های سنتی و پول‌های رمزیایه انجام داده و مشابهت‌ها و اختلاف‌های آن‌ها را بررسی کرده است. وی در پایان این فصل به آسیب‌شناسی و چالش‌های رواج این پدیده نوظهور (ارزهای رمزیایه) می‌پردازد. ایشان به بستری پوشیده دارک‌نت و مخفی بودن آی‌پی‌ها در این فضا اشاره کرده، آن را یکی از آسیب‌های این نوع ارزها برمی‌شمارد. نوسانات شدید ارزش ارزهای رمزیایه شده و مصرف شدید برق برای استخراج آن‌ها، فعالیت ماینرها و پولشویی، از جمله آسیب‌های دیگری است که نویسنده به آن اشاره می‌کند.

در فصل چهارم، تأثیر رواج ارزشهای رمزیایه بر اقتصاد کشورهای اقتصاد جهانی بررسی شده است. مهم‌ترین نتایج این مقاله عبارت‌اند از: ضعف زیرساخت‌های ارزشهای مجازی و نبود سازمان مرکزی جهانی که صدور، پشتیبانی و ضمانت این نوع ارز را به عهده بگیرد. پیشنهادهای نویسنده در خاتمه مقاله آن است که دولت‌ها به جای ممنوع کردن کامل این نوع ارزها، بهتر است به دنبال وضع قوانین و ضوابط شرعی بر آن‌ها باشند.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
امارات	مسئول بخش فناوری اطلاعات، دانشکده جامعه‌شناسی دانشگاه الشارقه	دکتر طارق محمد السقا	ارزهای رمزپایه: شتاب فناوری و چالش‌های قانون‌گذاری	۳۳

گزارش اثر

نویسنده ماهیت ارزشهای رمزپایه را به تفصیل به همراه جدول، نمودار و تصاویر بیان کرده، وجوه تشابه و اختلافات آن‌ها را با ارزشهای سنتی، از جمله دلار تبیین می‌کند. وی اولین تاریخ تولید و انتشار این پدیده نوظهور را در سال ۱۹۸۳ میلادی به دست «دیوید چام» دانسته، بیشترین حجم مبادلات و نقدینگی را در میان ارزشهای رمزپایه شده، به ترتیب مختص بیت‌کوین، اتریوم، ریپل و بیت‌کوین کش می‌داند. وی در ادامه به برخورد حکومت‌ها و وضعیت قانونی استخراج و مبادله آن‌ها در کشورهای مختلف پرداخته است. نویسنده در خاتمه مقاله، برخی از موانع و مخاطرات پیش‌رو و چالش‌های امنیتی رواج این نوع ارزها را بیان می‌کند.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
الجزایر	دانشگاه فرحات عباس، سطیف	عویسی امین / معتوق جمال / العیقه عبدالحق	آینده پول در جهان اسلام «رمزدینار اسلامی»	۳۴

گزارش اثر

نویسندگان، مقاله را در سه مرحله تبیین کرده‌اند: در مرحله اول، برای یافتن ویژگی‌های پول اسلامی، تاریخچه پول را در زمان جاهلیت و اسلام بیان کرده‌اند. در مرحله دوم، آخرین تحولات پول را در عصر حاضر و وضعیت ارزشهای رمزپایه، همچون بیت‌کوین را بررسی نموده‌اند. در مرحله سوم، پیشنهاد تأسیس پولی رمزپایه و مطابق با موازین شرعی داده‌اند که ثبات قیمت داشته، نوسانات شدیدی ندارد. ایشان این پول را «رمزدینار اسلامی» نامیده‌اند. براساس این طرح، بانک‌های اسلامی سبدی از قیمت شش جنس (طلا، نقره، گندم، جو، خرما و نمک) را به عنوان قیمت رمزارز اسلامی در نظر می‌گیرند؛ چراکه این شش نوع جنس، قیمت ذاتی دارند و در زمان جاهلیت و اسلام، اصل پول همین شش جنس بوده است.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
الجزایر	استاد دانشگاه غردایه	حکوم السنیه / باحمد رفیس	بررسی فقهی. اقتصادی مالیت ارزشهای رمزپایه (از باب نمونه بیت کوبین) و میزان تطبیق آن بر کارکردهای پول	۳۵

گزارش اثر

نویسنده، این مقاله را در سه مبحث و یک خاتمه تنظیم کرده است. او در مبحث اول، مفهوم اصطلاحاتی مانند پول، ارزشهای رمزپایه، بیت کوبین و استخراج ارز را بیان می‌کند. وی همچنین در این مبحث با بیان نظر علمای اهل سنت، از جمله غزالی، ابن خلدون، مقریزی، مالک بن انس و علمای معاصر، از جمله عبدالله منیع و احمد سالوس، به اختصار به نظر متخصصان علم اقتصاد درباره ماهیت پول پرداخته است. سپس ایشان با بیان تاریخچه پول، به این مسئله اشاره کرده که ابتدا انسان برای مبادلات از کالا - به صورت پایاپای یا تهاتر - استفاده می‌کرد و بعد سکه و در پی آن اسکناس و کارت‌های بانکی رایج شد. نویسنده ارزشهای رمزپایه را پدیده نوظهوری می‌داند که در جهان با بیت کوبین شناخته شده است. وی در ادامه، به بیان حقیقت این نوع ارزها پرداخته و اصطلاحاتی مانند استخراج بیت کوبین را توضیح می‌دهد.

مؤلف در مبحث دوم، کارکردهای پول و ویژگی‌های ارزشمند آن را از دیدگاه فقها و اقتصاددان‌ها ارزیابی کرده و در مبحث سوم، میزان تطابق کارکردهای پول و ویژگی‌های آن را با حقیقت بیت کوبین بررسی نموده است.

نویسنده در خاتمه مقاله، نتیجه‌گیری می‌کند که معامله با بیت کوبین دارای غرر زیاد و مشتبه به ربا و اکل مال به باطل است.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله	
الجزایر	دانشگاه غردایه	دکتر نصرالدین احمد محمد سراج	افشای اطلاعات حسابداری و تأثیر نوسانات نرخ تبادل ارزهای رمزیاه بر گزارش های مالی کسب و کارها	۳۶

گزارش اثر

این مقاله اهداف ذیل را پی می‌گیرد: ۱. شناخت انواع ارزهای رمزیاه و نرخ تبادل آن‌ها؛ ۲. بررسی استانداردهای بین‌المللی حسابداری و مالی (IPSAS) مربوط به افشای اطلاعات حسابداری و تأثیر آن بر نرخ تبادل ارزهای خارجی؛ ۳. بررسی میزان امکان مطابقت استانداردهای بین‌المللی بر نوسانات نرخ تبادل ارزهای رمزیاه و تأثیرشان بر گزارش های مالی کسب و کارهای مبتنی بر ارزهای رمزیاه.

نتایج اساسی این مقاله به شرح ذیل است: اولاً، هیچ استاندارد بین‌المللی یا منطقه‌ای برای بیان کیفیت افشای اطلاعات حسابداری وجود ندارد و طبیعتاً تأثیر آن بر نرخ تبادل ارزهای رمزیاه معلوم نیست. ثانیاً، می‌توان استانداردهای بین‌المللی حسابداری و تأثیر افشای اطلاعات را بر نرخ ارزهای سنتی و خارجی، بر نوسانات نرخ تبادل ارزهای رمزیاه و شرکت های مبتنی بر این نوع ارزها تعمیم و مطابقت داد. نویسنده پیشنهاد می‌کند استانداردهایی برای افشای حسابداری شرکت های مبتنی بر ارزهای رمزیاه تدوین شود.

کشور	سمت	نویسنده	عنوان مقاله
الجزایر	استاد دانشگاه فرحات عباس سطیف	دکتر عادل زیات / دکتر سمره دومی	افشای اطلاعات حسابداری و تأثیر آینده پژوهی بازار روشی جدید برای مدیریت چالش‌ها و تأثیرات نوسانات نرخ ارزهای رمزپایه، بررسی آینده بازار و تأثیر بیت‌کوین بر بورس بازرگانی و کالای شیکاگو (CME)

۳۷

گزارش اثر

مهم‌ترین اهداف ایجادکنندگان بیت‌کوین عبارت‌اند از:

- جایگزین کردن آن به جای پول رایج کشورها؛
- کاربردی شدن آن در پرداخت‌ها و پایان سلطه بانک‌ها بر فرایندهای مالی و اقتصادی؛
- ایجاد جهانی غیرمتمرکز از نظر مالی.

افزون بر اهداف فوق، آنچه برای بسیاری از سرمایه‌گذاران در حوزه بیت‌کوین مهم است، این است که: چگونه می‌توانند در مقابل ضرر هنگفت ناشی از نوسانات شدید نرخ آن مقاومت کنند؟

نویسنده کوشیده است راهکاری برای محافظت در برابر مخاطرات ناشی از نوسانات نرخ ارزهای رمزپایه بیابد. او نشان می‌دهد که نوسان‌های شدید نرخ ارزهای رمزپایه در مقایسه با بازارهای مالی دیگر بیشتر است. وی در ادامه می‌افزاید که روش‌های مدیریت نوسانات نرخ ارزهای رمزپایه بسیار محدود بوده، صرفاً در متنوع کردن سبد سهام و قراردادهای آتی خلاصه می‌شود.